

Odhalenie pamätnej tabule profesorovi MUDr. Viliamovi Ganzovi, PhD., FACC, dňa 9. októbra 2014 v Košiciach

Miroslav Mydlík, Katarína Derzsiová

¹ IV. interná klinika LF UPJŠ a UN L. Pasteura, Košice, Slovenská republika, prednosta prof. MUDr. Ivan Tkáč, PhD.

Viliam Ganz sa narodil 7. januára 1919 v Košiciach a zomrel 10. novembra 2009 v Los Angeles, USA. Pri príležitosti 5. výročia jeho smrti bola odhalená pamätná tabuľa na jeho počesť, umiestnená na budove Premonštráckeho gymnázia v Košiciach, Kováčska 28, na ktorom študoval v školskom roku 1929/1930 až do roku 1936/1937. Štúdium ukončil maturitou s vyznamenaním (obr. 1 a obr. 2). Na tejto slávnosti prehovorili: primátor mesta Košice, MUDr. Richard Raši, PhD., MPH (obr. 3), Otec Konštantín v zastúpení riaditeľa gymnázia a MUDr. Ladislav Rosocha, MPH, riaditeľ Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach. Po odhalení pamätnej tabule nasledovala prednáška prof. MUDr. Miroslava Mydlíka, DrSc., o živote a diele profesora Ganzu, v triede gymnázia (obr. 4). Táto slávnostná akcia sa uskutočnila dňa 9. októbra 2014 v rámci osláv 90. výročia založenia Štátnej nemocnice, t. č. Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach.

Viliam Ganz býval so svojimi rodičmi otcom Šimonom a matkou Ruženou na Štefánikovej 103, na dnešnej Hlavnej ul. 103 v Košiciach. V roku 1937 začal študovať na Lekárskej fakulte Univerzity Karlovej (UK) v Prahe. Roku 1940 štúdium prerušil, pretože Lekárska fakulta bola uzavretá počas nemeckej okupácie. Do Košíc sa vrátil roku 1939. Nakoľko bol židovského pôvodu, krátko

po príchode do Košíc, ktoré v tom čase patrili Maďarsku, bol odvlečený na nútené práce, kde pracoval pod brutálnym velením maďarskej armády. V roku 1944, keď transportovali židov z Košíc do koncentračných táborov, Viliam Ganz bol odoslaný do koncentračného tábora Osvienčim. Cestou sa mu podarilo utiecť do Budapešti, kde sa skrýval pod cudzou identitou. V Budapešti sa zoznámil s Magdou Weisovou a predstieral, že je katolícky utečenec. Roku 1945, po oslobodení Budapešti, Viliam Ganz sa oženil s Magdou, vrátili sa do Košíc, ktoré opäť patrili do Československa a odtiaľ odišli do Prahy.

Po skončení II. svetovej vojny pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte UK v Prahe. Boli mu uznané tri semestre z predvojnových rokov. V roku 1947 promoval *summa cum laude*, t. j. všetky tri rigoróza vykonal na výbornú. Lekársku prax začal na Internom oddelení v nemocnici na Bulovke pod vedením prof. MUDr. Klementa Webera. V roku 1951 prešiel s prof. Weberom do novovzniknutého Výzkumného ústavu chorôb obehu krvného (ÚCHOK) v Thomayerovej nemocnici v Prahe-Krči. Na tomto ústave pracoval do roku 1966, od roku 1962 pod vedením prof. MUDr. Jana Broda, DrSc. Počas celej tejto doby pôsobil ako renomovaný kardiológ a v posledných rokoch ako vedúci koronárnej skupiny.

Hlavným jeho spolupracovníkom bol MUDr. Arnošt Froněk, s ktorým sa venovali meraniu krvného prietoku lokálnou termodilúciou (termistor bol umiestnený na distálnom konci katétra) [1]. Cieвне katétre si vyrábali v primitívnych podmienkach. Merali minútový srdcový výdaj umiestnením katétra v a. pulmonalis. Prietok

Obr. 1. Premonštrácke gymnázium v Košiciach

Obr. 2. Pamätná tabuľa a fotografia prof. MUDr. Viliama Ganzu, PhD., FACC

Obr. 3. Primátor mesta Košice MUDr. Richard Raši, PhD., MPH, pri prejave počas slávnostného odhalenia pamätnej tabule

Obr. 4. Prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc., počas prednášky o živote a diele prof. MUDr. Viliama Ganza, PhD., FACC v triede gymnázia

krvi v a. pulmonalis stanovený lokálnou termofilúciou porovnali s minútovým výdajom stanoveným na základe Fickovho princípu. Zhoda medzi obidvomi metódami bola výborná. Práce z tohto výskumu boli uverejnené v časopise *Circulation* v rokoch 1960 a 1964. Neskôr sa MUDr. Ganzovi podarilo odmerať krvný prietok v sinus coronarius a okrem toho aj pri akútnej pľúcnej hypertenzii, vyvolanej oklúziou jednej z dvoch hlavných vetiev a. pulmonalis, s použitím balónkového katétra.

Od 2. januára do 30. apríla 1963 prvý autor článku pôsobil ako postgraduálny študent na ÚCHOK, pod vedením prof. MUDr. Jana Broda, DrSc. V tej dobe sa zoznámil s MUDr. Viliamom Ganzom, CSc., nevediac, že pochádza z Košíc a že študovali na jednom gymnázii. Počas tohto pobytu jeho činnosť ako sekundárneho lekára pozostávala z práce na klinickom oddelení, jeden deň v týždni na nefrologickej ambulancii s prof. Brodom, ďalej z účasti na odborných seminároch a z aktívnej účasti na vedeckovýskumnom projekte o meraní krvného tlaku priamou a nepriamou metódou.

Neskôr výsledky z tohto projektu boli publikované: Ulrych M, Burianová B, Hornych A, Mydlík M, Douša T, Heil Z: Comparison of direct and indirect methods of measurement of arterial blood pressure in man. *Cor Vasa* 1966; 8: 77–88. S MUDr. Viliamom Ganzom sa opakovanne stretol pri konzultáciach pacientov na klinickom oddelení a na týždenných odborných seminároch. Vždy bol veľmi priateľský a ochotný poradiť pri diagnóze a liečbe pacientov.

MUDr. Ganz s manželkou Magdou mali dvoch synov, Petra a Tomáša, ktorí sa narodili v Prahe. V roku 1966 MUDr. Viliam Ganz s rodinou emigrovali cez Taliansko do Los Angeles, CA, USA. V USA sa stal profesorom kardiológie v Cedars-Sinai Medical Center a pokračoval vo svojej práci pod vedením profesora Jeremy Swana. Spolu vyvinuli tzv. Swan-Ganzov katéter, ktorý umožňuje nafúknutie malého balónika na konci katétra a vplávanie katétra do pravej komory a do a. pulmonalis bez použitia RTG kontroly. Katéter umožnil meranie krvného tlaku v a.

pulmonalis aj v zakliesnení. Použitie Swan-Ganzovho katétra sa v kardiológii rozšírilo po celom svete z diagnostických a terapeutických dôvodov, pri rôznych akútnych a chronických chorobách kardiovaskulárneho systému.

V USA rozvinul metódu lokálnej trombolytickej liečby. Uskutočnil prvé štúdie o koronárnej trombolytickej liečbe u chorých s akútnym infarktom myokardu. Poukázal na to, že reperfúzia životaschopného myokardu nezhoršuje rozsah nekrózy. Hemodynamické štúdie profesora Ganza dokázali, že pôsobenie nitroglycerínu pri angine pectoris má za následok zníženie činnosti ľavej komory v dôsledku vazodilatácie vo veľkom obehu [2,3].

Jeho synovia sa stali veľmi úspešnými univerzitnými profesormi, Peter je profesorom kardiológie, pracuje ako vedúci kardiológie v General Hospital San Francisco, CA, USA, a Tomáš je profesorom pulmonológie na UCLA Univerzite v Los Angeles, CA, USA.

Prof. MUDr. Viliam Ganz po roku 1989 navštívil Prahu a Brno, kde mal v roku 2002 slávnostné prednášky ako významný svetový odborník v kardiológii, rodák z Košíc a absolvent štátneho gymnázia v Košiciach, Kováčska 28. Významní svetoví profesori sa o ňom vyjadrili, že patril medzi posledných kardiológov s rozsiahlymi vedomosťami celej kardiológie, včítane fyziológie krvného obehu, intervenčnej kardiológie a elektrokardiológie. Hovorí sa o ňom, že bol kardiológom typu Leonarda da Vinciho s obrovským záberom vedomostí.

Prof. MUDr. Viliam Ganz, PhD., FACC, zomrel vo veku 90 rokov v noci 10. novembra 2009 v Los Angeles, CA, USA [4–8].

Literatúra

1. Froněk A, Ganz V. Měření minutového objemu a průtoku krve v periferních cévách metodou lokální termofiluce. Prednáška na III. fyziologických dňoch v Brne dňa 13. januára 1959. Abstrakt uverejnený *Cor Vasa* 2009; 51: 237.
2. Jerie P, Škarvan K. Devadesát let prof. MUDr. V. Ganze. *Cor Vasa* 2009; 51(3): 236–237.

3. O'Rourke RA, Walsh RA, Fuster V et al. Kardiologie. Hurstův manuál pro praxi. Grada: Praha 2010. ISBN 978–80–247–3175–9.
4. Štejfá M. Čechoslovák – kardiolog a vynálezce, který prorazil i v USA. Kardiol Rev 2009; 11(4): 211.
5. Widimský J, Piša Z. Prof. William Ganz zemřel 10. listopadu ve věku 90 let. Cor Vasa 2009; 51(11–12): 833.
6. Jerie P. Zemřel profesor MUDr. Vilém Ganz. Čas Lék Čes 2010; 149(1): 46.
7. Škarvan K. Vzpomínka na Viléma Ganze. Anesteziol Intenz Med 2010; 21(1): 59.

8. Stern S. William Ganz: from refugee to world fame. Cardiology J 2010; 17(6): 650–651.

prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc.

✉ miroslav.mydlik@unlp.sk

IV. interná klinika LF UPJŠ a UN L. Pasteura

www.unlp.sk

Doručeno do redakce 17. 12. 2014